

**ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**КОНЦЕПЦІЯ
СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
НА 2020-2025 РР.**

Передумови розроблення та впровадження освітньої програми

Одним із стратегічних напрямків розвитку економіки країни є формування розвиненого підприємництва. Результати аналізу тенденцій розвитку вітчизняного підприємництва свідчать про недостатній рівень його ефективності. Така ситуація зумовлює гостру потребу сектору підприємництва в максимальній підтримці, що має бути спрямована на формування ефективного бізнес-середовища. Сучасні підприємства потребують кваліфікованих кадрів, здатних впроваджувати стратегічні плани розвитку, приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової, розробляти інноваційні проекти, впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

Реагуючи на потреби ринку праці, Донбаська державна машинобудівна академія успішно провела розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти з надання освітніх послуг зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за першим (бакалаврським) (Сертифікат про акредитацію АД № 05010529, рішення АК від 06.06.2019 р., протокол № 136 (наказ МОН України від 19.06.2019, № 821), та другим (магістерським) (Сертифікат про акредитацію НД № 0587665, рішення АК від 03.06.2014 р., протокол № 109 (наказ МОН України від 11.06.2014 № 2323-Л) рівнями вищої освіти.

Освітня програма «Підприємництво торгівля та біржова діяльність» була започаткована у 2018 р. після вивчення потреб роботодавців, а також попиту з боку вступників. Програма враховує галузеві та регіональні особливості розвитку економіки, спрямована на відновлення ефективного розвитку бізнес-середовища Сходу України. Опитування зовнішніх стейкхолдерів, показало, що вони потребують фахівців, які добре володіють сучасними методами управління підприємницькою, торговельною, біржовою діяльністю, здатних до економічного обґрунтування економічних та організаційних рішень.

До розроблення ОП були долучені провідні науково-педагогічні працівники кафедри ФБСП, з яких була сформована група забезпечення.

Первинний варіант ОП затверджено Вченою радою ДДМА (протокол №1 від 31.08.2018р.) та введено в дію 01.09.2018р. Подальше удосконалення ОП відбулося у 2019р. Зміни, внесені в ОП, були вмотивовані результатами зворотного зв'язку зі здобувачами, роботодавцями та іншими стейкхолдерами з метою її адаптації до їх очікувань і потреб (протокол Вченої ради ДДМА №12 від 30.05.19р.)

В 2019р. проведено процедуру акредитації ОП, за результатами якої прийнято рішення щодо умовної (відкладеної) акредитації (Рішення НА із забезпечення якості вищої освіти, протокол №17 від 23.12.2019р.).

Враховуючи зауваження та рекомендації НА, вимоги Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 для другого (магістерського) рівня вищої освіти (введений в дію Наказом МОНУ № 961 від 10.07.2019р.), здійснено перегляд та вдосконалення ОП в частині відпрацювання її чіткої структури, підсилення її освітніми компонентами, що відповідають профілю програми, сприяють забезпеченню її гуманітарної складової, розширенню та поглибленню компетентностей здобувачів щодо організації ефективних взаємовідносин у бізнес-середовищі, у формуванні ефективних бізнес-комунікацій.

У групу розробників останньої редакції ОП увійшли провідні фахівці, роботодавці за фахом: представники промислових підприємств, Донецької торгово-промислової палати, Центру розвитку малого та середнього підприємництва, Управління стратегічного розвитку департаменту економіки Донецької облдержадміністрації; Донецького обласного центру зайнятості, Східного регіонального управління ТОВ «Сільпо-фуд», здобувачі денної та заочної форм навчання, зацікавлені в отриманні компетентностей за результатами навчання на ОП. Програма була узгоджена та отримала позитивні рецензії фахівців – практиків, науковців ІЕП НАН України. Нова редакція ОП затверджена на засіданні Вченої ради ДДМА (протокол № 8 від 28.05.2020р.), освітню діяльність за ОП розпочато з 15.09.2020 р.

Профорієнтаційна робота кафедри полягає у розробці комплексної програми освітньої, наукової та виховної діяльності в системі підготовки магістрів. Контингент студентів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти формується з числа випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та бажаючих отримати другу вищу освіту абітурієнтів Донецького регіону, працівників підприємств, організацій та установ м. Краматорськ та Донецької області. Контингент студентів з підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є стабільним, але потребує подальшого збільшення.

Становлення ОП тісно пов'язане с історією випускової кафедри, яка має славні традиції підготовки фахівців в галузі економіки, організації виробництва, фінансів, обліку і аудиту з 1996 року.

Стратегічні цілі та мета освітньої програми

Цілями освітньої програми є: підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють комплексом фундаментальних знань, умінь і практичних навичок в області ефективного управління підприємницькою, торговельною та/або біржовою діяльністю, здатних розв'язувати складні завдання і проблеми у професійній сфері або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог та прийняття обґрунтованих управлінських рішень на підставі впровадження ефективних методів досягнення стратегічних цілей діяльності бізнес-структур.

Особливістю програми є акцент, направлений на адаптацію та впровадження в професійну діяльність знань, аналітичних, комунікативних, організаторських, підприємницьких навичок інтегративного підходу як одного із факторів формування загальних та спеціальних компетентностей майбутніх магістрів підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Унікальність програми полягає в тому, що вона забезпечує студентоцентрований підхід, який дозволяє розкрити особистий потенціал, забезпечити розвиток освітньої траєкторії здобувача, орієнтована на глибоку підготовку сучасних фахівців, які ініціативні та здатні до швидкої адаптації до сучасного бізнес-середовища та акцентує увагу на формуванні у здобувачів компетентностей, спрямованих на розвиток критичного мислення, виявлення, формування та вирішення завдань за різних практичних ситуацій та застосуванні інноваційних підходів в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Мета і цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО, визначеним у Проекті «Концепції стратегічного розвитку Донбаської державної машинобудівної академії на 2021-2030 рр.». Ціль ОП, що полягає в підготовці висококваліфікованих фахівців, які володіють знаннями, уміннями і практичними навичками в області ефективного управління підприємницькою, торговельною та/або біржовою діяльністю, здатних розв'язувати складні завдання у професійній сфері або у процесі навчання відповідає місії ДДМА: створенню умов щодо підготовки творчих, висококваліфікованих і конкурентоспроможних кадрів для підприємств регіону і України, здатних вирішувати актуальні питання та приймати інноваційні рішення; формуванню освітньо-виховного середовища для розвитку і становлення гармонійних особистостей, свідомих громадян України і цивілізованого світового простору. Через створення умов, сформульованих у місії, досягають реалізації стратегічних цілей, які полягають в організації високоефективного і конкурентного освітнього процесу, підготовці конкурентоспроможних фахівців на ринку праці,

підвищенні доступності якісної освіти, що відповідає вимогам інноваційного розвитку підприємництва, науки і сучасним потребам кожного громадянина, регіону і держави, затвердженні в освітньому процесі принципів студентоцентризму і наближенні навчання до стандартів, які сприяють саморозвитку і самореалізації особистості впродовж життя

ОП відповідає інтересам здобувачів вищої освіти та враховує пропозиції всіх зацікавлених сторін. До формування цілей та ПРН ОП залучались стейкхолдери, як внутрішні (здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники, адміністративно-управлінський персонал), так і зовнішні (регіональні органи державної влади, роботодавці, які зацікавлені в компетентних фахівців). Думки, зауваження, пропозиції та рекомендації всіх груп заінтересованих сторін, які приймали участь в обговоренні щодо оновлення ОП, було враховано при формуванні компонент та програмних результатів навчання.

Напрями та стратегічні перспективи подальшого розвитку ОП

ОП ПТБД динамічно розвивається з огляду на існуючий стан та тенденції розвитку економіки України, враховуючи особливості галузевого та регіонального контексту розвитку спеціальності.

Виходячи з проведеного самоаналізу, визначено сильні сторони ОП ПТБД:

1. Актуальність змісту та програмних результатів навчання, забезпечена процедурами перегляду й удосконалення, конкретно спрямованістю на підготовку сучасних фахівців, здатних до швидкої адаптації до сучасного бізнес-середовища та вирішення завдань у відповідності до затребуваних кваліфікаційних характеристик;

2. Постійний контакт зі стейкхолдерами і відслідковування змін у професійних викликах як основа удосконалення змісту ОП, підтримка з боку роботодавців у реалізації програми. Підготовка фахівців здійснюється у активному практичному середовищі із використанням можливостей роботи філій кафедри на виробництві та договорів про співпрацю (ПрАТ «НКМЗ», Донецька обласна ТПП, Департамент економіки ДонОДА, Донецький обласний центр зайнятості, АТ «Альфа-Банк», ТОВ «Сільпо-фуд»);

3. Високий академічний потенціал кафедри ФБСП, який нарощується завдяки підвищенню кваліфікації: – наукової (зав. кафедри Єлецьких С.Я. та проф. Борисова С.Є. – захистили дисертації д-ра екон. наук за профілем спеціальності, 2014-2015рр.); - професійної (отримання у 2018-2019 рр. свідоцтв про підвищення кваліфікації за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»); - мовної (отримання у

2019р. сертифікатів з володіння англійською мовою на рівні B2);

4. Розкриттю творчих та наукових здібностей здобувачів ОП сприяє відкриття стартап-школи «Сікорські Челендж» у рамках проекту «Модель стартапів «Сікорські Челендж» об'єднує Донбас». Викладачі та студенти пройшли курс тренінгів стартап школи Sikorsky Challenge, отримали відповідні сертифікати, стали учасниками проекту-фіналіста VII всеукраїнського фестивалю інноваційних проектів Sikorsky Challenge, прийняли участь у семінарі «Розвиток регіональної мережі інноваційних кластерів у Донецькій та Луганській областях на основі університетських стартап шкіл» (07.10.20, м. Краматорськ).

Проте, за результатами самоаналізу визначено і слабкі сторони, що потребують окремої уваги. До числа слабких сторін програми можна віднести:

1. Відсутність окремого комп'ютерного класу із відповідним технічним та програмним забезпеченням для формування у майбутніх фахівців стійких професійних навичок не тільки в реальному, але й у віртуальному середовищі; використання найсучасніших можливостей ІТ-аналітики та професійних програмних продуктів в освітньому процесі

2. Недостатня практика викладання дисциплін за ОП ПТБД англійською мовою, що могло б розширити можливості для нового набору та академічної мобільності.

3. Недостатній рівень інтернаціоналізації як викладання, так і навчання: залучення зарубіжних викладачів носить спорадичний характер, недостатньо тісна співпраця із зарубіжними профільними університетами у науковій та освітній діяльності за спорідненими ОП.

Перспективи розвитку освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти упродовж 2020-2025 років планується реалізувати шляхом впровадження наступного комплексу заходів:

- продовження активного залучення стейкхолдерів до модернізації ОП ПТБД, що є запорукою визначення запитів ринку праці та відповідного корегування структури та змісту ОП. Інтереси стейкхолдерів будуть враховані в орієнтації ОП на формування професійних компетентностей та досягнення результатів навчання фахівців;

-впровадження елементів дуальної форми освіти, яка дозволяє усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих фахівців, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання;

- створення/оновлення двомовного (український та англійський) контенту для дисциплін ОП, розробка/оновлення відповідного нормативного та методичного забезпечення дисциплін;

- підготовка викладачів кафедри для роботи за передовими європейськими практиками, розробка та впровадження в освітній процес нових методик навчання: проведення тренінгів та майстер-класів, квестів, впровадження практики залучення магістрів до науково-дослідницької роботи за пріоритетними напрямками фундаментальних та прикладних досліджень;

- розробка дистанційних курсів для нових дисциплін;

- для посилення практичної складової освітнього процесу Академія протягом наступних трьох років активізація роботи по придбання обладнання для навчально-наукової лабораторії «Проблеми модернізації соціально-економічних систем», яка забезпечує реалізацію освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»;

– продовження участі здобувачів ВО та викладачів у проектах «Модель стартапів «Сікорські Челендж» об'єднує Донбас» та «Розвиток регіональної мережі інноваційних кластерів у Донецькій та Луганській областях на основі університетських стартап шкіл;

– протягом 2020-2025 років посилити партнерську взаємодію із зарубіжними профільними університетами у науковій та освітній діяльності за спорідненими ОП.

«Концепція стратегічного розвитку освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на 2020-2025 рр.» передбачає розробку оперативного плану дій за всіма напрямками її реалізації

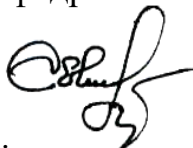
Керівник групи забезпечення, гарант освітньої програми:

С.Є. Борисова, д-р екон. наук, доцент,
професор кафедри

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва, протокол № 17 від 21.04.2020р.

Завідувач кафедри:

С.Я. Єлецьких, д-р екон. наук, професор

Розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради факультету економіки та менеджменту, протокол № 7-06-20 від 04.05.2020р.

Голова Вченої ради факультету:

Є.В. Мироненко, д-р техн. наук, професор